

IZBORNA PLATFORMA ZA PRIJEVREMENE IZBORE ZA NAČELNIKA OPĆINE TRAVNIK

Poštovane građanke i građani općine Travnik,

odluka da se na ovaj način stavim na raspolaganje narodu i građanima općine Travnik donesena je nakon pažljive analize ukupne situacije u međunarodnim odnosima na globalnom planu u svjetlu kreiranja novog svjetskog poretka, nestabilnosti susjedskih odnosa u regionu Zapadnog Balkana gdje Republika Srbija, tražeći svoju geopolitičku poziciju, sve snažnije destabilizira situaciju u ovom dijelu svijeta, kao i sve

snažnijih poziva za secesijom entiteta RS što, zajedno sa blokadom vlasti na državnom i federalnom nivou, prostor kreativnog političkog djelovanja ostavlja jedino na kantonalnom i lokalnom nivou. Istovremeno, kako ljudi – građani kao pojedinci čine temelj naroda i države, to se čini logičnim da fokus političkog djelovanja treba vratiti u lokalnu zajednicu kao temelj realizacije koncepta demokratije. Naime, lokalna uprava i samouprava temeljno su dostignuće razvijenih zemalja euroatlantskog civilizacijskog kruga kojem teži i Bosna i Hercegovina. U konačnici, većinu naših života provodimo u našim ulicama, sokacima, mahalama i dijelovima grada ili naseljenog mjesta. Stoga je iznimno važno kako ćemo taj život organizirati.

U pobjedničkoj trijadi *vlast – biznis – akademija* donosim preko 30 godina iskustva rada u javnom sektoru kao menadžer koji je svevrijeme upravljao ljudskim resursima i procesima, kao lider koji je znao kreirati viziju i realizirati je u praksi, i kao upravitelj kriznim situacijama, kakva je i trenutna slika u svijetu i našoj domovini. Pored toga, svoju 18 godina dugu akademsku karijeru podredio sam, tzv. primijenjenoj nauci koja na naučnim temeljima treba tražiti modele za rješavanje stvarnih društvenih problema. Na ovaj način kreiran je koncept menadžera javne uprave i sluge naroda - koncept kako ja vidim funkciju načelnika općine.

Slaba ekonomska situacija, dodatno usložnjena prekompozicijom globalnih odnosa, migrantskom krizom i pandemijom COVID-19, zahtijeva inovativnije pristupe od onog zasnovanog na raspodjeli, ionako nedovoljnog, budžeta. Takav pristup će, dugoročno, sve više komplicirati situaciju na prostoru općine Travnik u svakom smislu, sve do tačke kada ćemo postati vukovi jedni drugima. No, kako je svaka složena situacija ujedno i prilika za dobre menadžere, vjerujem da i općina Travnik, oslanjajući se na svoje komparativne prednosti, ovu situaciju može okrenuti u svoju korist.

Da bi se to postiglo životno je važno ozdraviti postojeću i kreirati novu privredu kako bi se pokrenuli umorni životni tokovi. Dakle, umjesto borbe za postojeći budžet potrebno je raditi na stvaranju viška vrijednosti koji će doći sa prostora izvan općine. Zbog toga je izuzetno značajno osloniti se na postojeće dokumente: Strategijurazvoja općine Travnik, Prostorni plan općine Travnik sa Izmjenama i dopunama tog plana, Strategiju razvoja turizma općine Travnik, Strategiju razvoja poljoprivrede općine Travnik i Strategiju za mlade općine Travnik, koji nude izvanredan strateški okvir za realizaciju ovog poduhvata.

Pozicioniranje općine Travnik kao nezaobilazne višednevne destinacije na turističkoj ponudi BiH, regiona i šire, mora biti praćeno cijelim setom normativno-pravnih akata, poboljšanom organizacijskom strukturom kako bi se adekvatno upravljalo ovim procesima, izgradnjom kvalitetne turističke infrastrukture, edukacijom kadra koji može odgovoriti novim izazovima te promjenom mentalnog sklopa svih građana, u smislu razumijevanja da je kreiranje tradicionalne bosanske domaćinske atmosfere ključno prenijeti i na korisnike turističkih usluga.

Nadalje, adekvatnim korištenjem mladih visokoobrazovanih kadrova općina Travnik može napraviti značajne iskorake u segmentu zapošljavanja i samozapošljavanja kroz osnaživanje sposobnosti postojećih i otvaranje novih malih i srednjih preduzeća, posebno u oblastima koje zahtijevaju dodatne vještine kao što su informacijske i komunikacijske tehnologije, poznavanje stranih jezika i sl.

Ovaj proces mora biti praćen potpunim osposobljavanjem postojećih poslovnih zona kao i otvaranjem novih, za čije će kapacitete biti napravljeni različiti projekti a koje će načelnik i općinska administracija, u saradnji sa privrednicima u vidu trgovačkih putnika, nastojati plasirati prema vanjskim investitorima u BiH ili inostranstvu. Ti investitori ili donatori mogu biti pronađenikorištenjem diplomatskih predstavnika akreditiranih u BiH, diplomatske mreže BiH u inostranstvu, prodornijim apliciranjem na fondove EU i drugih razvojnih agencija te travničke dijaspore.

Kako je turizamdinamičnija privredna grana koja direktno ili indirektno angažira oko 65 drugih privrednih grana, to znači da se sva proizvodnja sa porodičnih gazdinstava, farmi ili fabrika može plasirati u segmentu proširenja turističke ponude. Travnička sela, posebno zapadna strana planine Vlašić, nude dodatne mogućnosti razvoja seoskog turizma kao sve popularnijeg oblika turizma. Na ovaj način se proširuju i ciljne grupe te mogući „bazeni“ turista iz cijelog svijeta.

Kako javna uprava, a ne vlast, postoji zbog stvaranja što boljih uvjeta života svojih građana, ali i kreiranja što boljih uvjeta za poslovanje, bit će od izuzetne važnosti da bude kapacitirana na način da prati predviđene procese. U ovom segmentu se možda ponajviše prepoznaje uloga načelnika kao menadžera.

Uostalom, postojanje općina u BiH koje bez obzira na složenost situacije postižu izvanredne rezultate, i gdje nema nezaposlenog stanovništva, dokaz je da je ova vizija moguća i primjenjiva, a naš je zadatak da je ostvarimo.

Bit će mi čast ukoliko budem predvodio ove procese koji će općinu Travnik staviti u fazu nepovratnog napretka i razvoja.

• LOKALNI EKONOMSKI RAZVOJ KROZ PODUZETNIŠTVO I POLJOPRIVREDU

TRAVNIK – mjesto povoljne poslovne klime i sigurnog investiranja

Uvođenje procesa strategijskog menadžmenta na principima najboljih praksi najrazvijenijih država i korporacija smatra se osnovnim preduvjetom bilo kakvog privrednog i drugog rasta jedne države ili društva.

Za te potrebe na nivou države BiH kreiran je strateški okvir u skladu s kojim razvoj općine Travnik treba, prije svega, pratiti opće razvojne ciljeve kao što su integrirani, pametni, održivi i inkluzivni rast te upravljanje u funkciji rasta.

Nadalje, strateški ciljevi koji su usklađeni sa Strategijom razvoja FBiH, a koji će biti prepoznati u Strategiji razvoja općine Travnik 2021-2027. odnose se na ubrzan ekonomski razvoj, prosperitetan i inkluzivan društveni razvoj, resursno efikasan i održiv razvoj te transparentan, efikasan i odgovoran javni sektor.

Ovako postavljena struktura strateških ciljeva dalje se razrađuje kroz prioritete i ciljeve koji su putem programsko-projektne strukture povezani sa budžetskim planiranjem.

Samo ovakva metodologija omogućava sveobuhvatan pristup procesu planiranja, programiranja i finansiranja svih društvenih djelatnosti na prostoru nekog nivoa vlasti.

U konceptualnom smislu, općina Travnik svoj razvoj treba osloniti na komparativne prednosti koje ima u segmentu turizma, malog i srednjeg poduzetništva, kroz zapošljavanje i samozapošljavanje te organizirane i pojedinačne poljoprivredne i stočarske proizvodnje.

Neki od prioriteta, ciljeva, programa i aktivnosti iz Strategije razvoja vezanih za ubrzan ekonomski razvoj su:

- Dobijanje **BFC certifikata** koji je garant snažnijeg privrednog rasta i priliva direktnih stranih ulaganja;
- Formiranje **Stručnog tima za otklanjanje administrativnih barijera** i ubrzavanje procedura za domaća i strana, pravna i fizička lica koja žele investirati na prostoru općine Travnik;
- Organiziranje **redovnih sastanaka sa privrednicima i poljoprivrednim proizvođačima** ciljem identificiranja prepreka za razvoj privrede i novih zapošljavanja kao i njihovo neprestano otklanjanje;
- Podržavati prostornu koncentraciju poduzetništva uz aktivan rad na **razvoju postojećih i uspostavljanju novih poslovnih zona** podržanih kompletnom infrastrukturom, adekvatnim projektima i uklonjenim administrativnim barijerama preduvjet je snažnog ekonomskog rasta;
- Snažniji iskorak ka **iznalaženju potencijalnih investitora** koji su spremni ulagati na području općine;
- Stvaranje uvjeta za samozapošljavanje mladih i ambicioznih poduzetnika treba biti trajno opredjeljenje. Za tu svrhu potrebno je od postojećih zaposlenika i ostalih zainteresiranih strana formirati **Kancelariju za**

samozapošljavanje koja će obavljati poslove edukacije mladih, pronalaziti načine sufinansiranja te pratiti mlade poduzetnike kroz birokratsku proceduru sve do otvaranja biznisa;

- Razmotriti **oslobađanje mladih poduzetnika svih finansijskih obaveza** u prvoj godini poslovanja koje zakon dozvoljava;
- Pravovremeno pripremiti i kandidirati prema višim nivoima vlasti i međunarodnim institucijama kapitalne projekte općine. U tu svrhu potrebno je od postojećih zaposlenika kreirati **Ured za pisanje projekata i međunarodnu saradnju**;
- Osnovati **kreditno-garancijski fond za mala i srednja preduzeća** koja egzistiraju, kao i ona koja namjeravaju započeti sa radom ili pokreću poduzetničku aktivnost na nivou općine;
- Izraditi posebnu **web-stranicu za investitore** koja omogućava elektronsku registraciju poduzetničkog subjekta iz nadležnosti lokalne samouprave;
- Uspostaviti snažniju uvezanost sa travničkom dijasporom, a kroz organiziranje „**Dana dijaspore**“ kreirati jednu vrstu „business foruma“ na kojem će se predstavljati projekti razvoja općine u kojem dijaspora može uzeti učešće prema sopstvenom interesu i želji;
- Organiziranjem višednevne manifestacije „**Konzulska vremena**“ uključiti sve diplomatske predstavnike akreditirane u BiH u vidu kombiniranja kulturno-historijskih događaja i predstavljanja projekata razvoja općine Travnik;
- Sa općinama i gradovima sa kojima Travnik ima potpisan Sporazum o prijateljskim odnosima organizirati dane za promociju pojedine države (npr. **Dani turske kulture u Travniku** i sl.)
- Podržati projekte **Regionalnog vodovoda „Plava voda“** i **vjetroparka na Vlašiću** u skladu sa općinskim nadležnostima, a projekat vjetroparka uskladiti sa Strategijom razvoja turizma općine Travnik;
- **Povećati digitaliziranost ekonomije** kroz utemeljenje javne digitalne infrastrukture; ubranu digitalnu transformaciju malih i srednjih preduzeća ; unapređenje digitalnih vještina stanovništva , posebno onih usklađenih sa potrebama tržišta rada tepoticanje razvoja inovativnih digitalnih rješenja i kompanija u softverskoj djelatnosti;
- **Podržati transfer i razvoj tehnologija** kroz pružanje podrške istraživačko -razvojnim i inovacijskim aktivnostima; održavanje povezivanja privrede i naučno -istraživačkih institucija ; održavanje razvoja poduzetništva kreativnog i turističkog sektora te diverzificiranje i unapređivanje finansijskog sistema;
- Promovirati **društvenu odgovornost preduzeća** i zajedničkih inicijativa i projekata;
- Podrška **očuvanju starih zanata**.

Podsticanje i stimulatívne mjere za poboljšanje stanja u privredi

- U saradnji sa udruženjima poduzetnika i poljoprivrednika u budžetu i programima planirati **novе kategorije podsticaja**, pri čemu treba razdvojiti socijalnu i razvojnu kategoriju;
- Formirati **lokalna partnerska vijeća** koja će činiti predstavnici Općine, poslodavaca, obrazovnih ustanova, službi za zapošljavanje i nevladinih organizacija u cilju razmjene informacija sa tržišta rada i utvrđivanja lokalnih razvojnih politika;
- Realiziranje projekata javno-privatnog partnerstva u svim oblastima gdje je to moguće;
- U cilju stvaranja garantiranih nivoa zaštite procesa razvoja i podrške poduzetništvu, neophodno je utvrditi minimalno učešće u budžetima izdvojenih **sredstava podrške i to 2% za razvoj poduzetništva i 3% za razvoj poljoprivrede**;
- Uvesti brojne **poticajne mjere za pokretanje i razvoj malog i srednjeg poduzetništva**, te motiviranje mladih ljudi na otpočinjanje vlastitog biznisa (obuka u pisanju poslovnih planova, nagrađivanje najkvalitetnijih planova inicijalnim sredstvima za osnivanje i početak rada, promoviranje kroz lokalne medije, pomoć pri registraciji firmi, refundacija troškova osnivanja firmi, plaćanje zakupa poslovnog prostora, prekvalifikacija zaposlenika...);
- Posebno se fokusirati na stvaranje uvjeta za **samozapošljavanje mladih** i obrazovanih kadrova u **oblasti informacijskih tehnologija** u vidu otvaranja vlastitih firmi ili „outsourcing“ aranžmana sa postojećim firmama u BiH ili inostranstvu;
- Uvesti **širok spektar pogodnosti koje su omogućene investitorima** (poticaj u vidu povrata novčanih sredstava od naknade koja se obračunava za rentu i naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta, poticaj u vidu povrata naknade za korištenje gradskog građevinskog zemljišta i komunalne naknade, oslobađanje pojedinih taksenih obaveza, dobijanje dozvola na principu 48 sati...);
- Kreiranjem budžeta **težiti da se dio socijalnih izdvajanja pretvori u poduzetničku podršku**;
- Dati **značajučešću poljoprivrednih proizvođača** i poduzetnika u svakom pojedinačnom projektu;
- **Podrška zadrugama i udruženjima** (refundacija troškova registracije, finansiranje nastupa na sajmovima u BiH i organiziranim posjetama sajmovima izvan BiH, posjetama visokoškolskim ustanovama i institutima).

Poljoprivreda

- Efikasnije korištenje **PD Vlašić**;
 - Aktiviranje **potencijala neiskorištenih resursa** i održivog radnog mjesta u sektoru agrara;
 - Osigurati pravedan, transparentan i efikasan **sistem poticaja** u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja, harmoniziran sa poticajima drugih nivoa vlasti;
 - Stvarati ambijent za **razvoj stočarstva i domaće proizvodnje hrane te bolju povezanost sa tržištima**;
 - **Prioritet poljoprivredne proizvodnje** treba biti: proizvodnja mesa i mlijeka, proizvodnja jagodastog voća, proizvodnja povrća na otvorenom i u zatvorenom prostoru, organska proizvodnja hrane, sakupljanje, proizvodnja i prerada ljekovitog bilja i gljiva kao izvoznog proizvoda, pčelarstvo, proizvodnja ribe i dr.;
 - Voditi **kampanju o značaju zdrave ishrane i korištenju domaćih proizvoda**;
 - Organiziranje teorijskih i praktičnih **edukacija za poljoprivredne proizvođače**;
 - Omogućavanje i uključivanje korisnika u proces **organske certifikacije vlastite proizvodnje**;
 - Pored organizirane poljoprivredne proizvodnje stimulirati plasteničku i drugu proizvodnju hrane u svakom domaćinstvu koje ima potrebne uvjete, a u cilju postizanja **samoodrživosti proizvodnje hrane** i slučaju globalnih poremećaja;
 - Jedan član domaćinstva radom na svojoj farmi, **službeno zaposlen i ostvaruje socijalna prava** iz radnog odnosa, a sa eventualnim viškom proizvoda poslovno je organiziran u **poljoprivrednu zadrugu, udruženje ili je direktni kooperant**;
 - Pokrenuti proces kreiranja strateških rezervi hrane i drugih artikala na **općinskom ili od viših nivoa vlasti** na prostoru općine Travnik.
- **JAVNI SEKTOR – JAVNA UPRAVA, JAVNE USTANOVE I JAVNA PREDUZEĆA**

Načelnik općine treba biti menadžer javne uprave, a sluga građana na način da potrebe građana pretvara u svoju viziju, a implementira je kroz upravljanje procesima na realizaciji te vizije.

Načelnik i općinska uprava trebaju voditi općinu naprijed, otklanjati prepreke, razvijati saradnju sa svim političkim i društvenim faktorima u općini i regiji, imati jasnu i korektnu institucionalnu saradnju i redovnu komunikaciju s višim nivoima vlasti.

Prema Evropskoj povelji o lokalnoj samoupravi, lokalne vlasti imaju mogućnost da određuju sopstvenu internu upravnu strukturu u cilju prilagođavanja lokalnim potrebama i efikasnom rukovođenju i radu. Primjenjujući važeće propise posebno ćemo biti posvećeni sljedećim aspektima dobre uprave:

- Participativnost (utjecaj građana i privrednika na rad);
- Nepriistrasnost u pružanju usluga (jednak pristup i tretman za sve);
- Usluge orijentirane ka građanima i poslovnim subjektima („Putuju podaci, a ne građani“);
- Transparentnost i odgovornost;
- Profesionalizam (stručnost, moralnost i kultura ophođenja s građanima, privrednicima i drugim subjektima);
- Jednakopravnost uposlenih (odluke koje se tiču karijere i napredovanja u upravi bit će zasnovane na stručnosti i rezultatima rada).

Nadalje, javna uprava mora biti servis u funkciji građana jer ona postoji zbog njih, a ne obrnuto, pa će se u tom smislu uvesti dodatne aktivnosti kao što su:

- Osiguranje preduvjeta za **veću apsorpciju EU fondova**;
- Jačanje **statističke osnove** kao podloge za utvrđivanje politika;
- Provođenje **digitalne transformacije** javne uprave. **Standardizacijom** (brzine i kvaliteta usluga, brojem zaposlenih i sl.) i **digitalizacijom** učinit ćemo javnu upravu jeftinijom i efikasnijom za korisnike usluga;
- Unapređenje i intenzivnije korištenje postojećeg **programa Izgradnje integriteta** u smislu borbe protiv korupcije kroz saradnju sa Transparency International, uvođenje aplikacije za anonimnu prijavu koruptivnih aktivnosti zaposlenika Općine Travnik, uvođenje procesa samoevaluacije te procesa eksterne evaluacije;
- Neprekidno vođenje računa o rodnoj ravnopravnosti u strukturama Općine, javnih ustanova i javnih preduzeća i na taj način promoviranje ovog značajnog društvenog segmenta na prostoru cijele općine Travnik;
- Imajući u vidu da građani općine Travnik imaju pravo da raspoložu informacijama o dešavanjima u njihovoj općini, poboljšat ćemo kanale komunikacije s građanima u vidu redovnog **izvještavanja građana putem videoporuka njihovog načelnika**, omogućavanja **e-mail ili telefonskih prijavi** određenih pojava ili problema na koje je potrebno reagirati, a koje se odnose na nadležnost općinske administracije te uvođenje **termina za razgovor sa građanima** koji nisu mogli ostvariti svoja prava redovnim putem;
- Radit ćemo maksimalno na **osnaživanju mjesnih zajednica** kao istinskih mjesta lokalne samouprave;

- Inicirat ćemo realizaciju **koncepta „Smart City“** kroz čija ćemo rješenja i sa upotrebom modernih ITC tehnologija rješavati savremene probleme društva koji su posebno izraženi u sredinama gdje postoji velika koncentracija građana;
- Nastojat ćemo maksimalno **racionalizirati** tekuće javne rashode i **povećati obim i efikasnost** javnih investicija;
- Za posebno osjetljiva područja anagažirati **eksternu reviziju** kako bi se osigurala bolja funkcija nadzora i kontrole.

• **INFRASTRUKTURA I KOMUNALNA PITANJA**

Putna infrastruktura se mora nastaviti modernizirati s ciljem međusobnog povezivanja, kvalitetnijeg i sigurnijeg saobraćaja na prostoru cijelog Travnika.

Realizacija infrastrukturnih projekata znači bolji komfor života svih građana, pa je stoga potrebno poduzeti sljedeće:

- Stvarat ćemo preduvjete za izgradnju novih infrastrukturnih projekata (priprema i izrada prostorno-planske i građevinske dokumentacije) sa posebnim akcentom na turističku infrastrukturu;
- Legalizirat ćemo sve bespravno izgrađene objekte i osigurati posjedovanje urbanističko-građevinske dokumentacije. Prikupljeni novac bit će reinvestiran u infrastrukturu.
- Bolji pristup poslovnim zonama „Dolac“ i „Borac“ bit će riješen izgradnjom tunela zgrada Đerdan (Čarine garaže) – Palin Potok (Namještaj Terzić) te Borac – M17 (iznad BP „ABA“);
- Završetak regionalne ceste R449 na relaciji Han Bila – Mehurić i nastavak radova do Vlašičkog platoa;
- Intenzivirati radove na cesti Dub – Vlašički plato;
- Intenzivirati radove na putu Han Bila - Zenica via Ovnak;
- Intenzivirati radove na putu Turbe - Karaula do Hamamdžića;
- Kontinuirano održavati postojeće i formirati, gdje god je to moguće, javne, zelene i rekreativne površine;
- Realizirati projekte vodosnabdijevanja, kanalizacione mreže, gasifikacije, saobraćajne infrastrukture, parkirališta, javne rasvjete, sportskih igrališta, biciklističkih staza, izletničkog i rekreacionog parka i dr.;
- Urbanizirati ruralne dijelove grada – izgraditi planove razvoja mjesnih zajednica;
- Smanjivati troškove javne rasvjete i omogućiti besplatnu javnu rasvjetu na cijelom području Travnika (koristiti rasvjetna tijela LED tehnologije);
- Osavremenjivati zelene pijace u funkciji plasmana domaće poljoprivredne proizvodnje;
- Pronaći sistemsko rješenje za održavanje zajedničkih dijelova zgrada;
- Riješiti problem pasa lualica u skladu sa Zakonom o zaštiti i dobiti domaćih životinja te izgraditi skloništa u skladu sa evropskim standardima.

Uvažavajući potrebu za razvojem općine Travnik konkretni projekti koji se trebaju realizirati ogledaju se u sljedećim aktivnostima:

- Intenzivirati radove na stavljanju u punu funkciju poslovnih zona „Dolac“ i „Han Bila“, te ispitati mogućnosti za kreiranje novih;
- Završiti vodosnabdijevanje svih naselja jer nijedno domaćinstvo ne smije biti bez vode;
- Gradske, prigradske i seoske puteve i ulice nastaviti čemorevitalizirati i asfaltirati, posebno put za Bijelo Bučje i Pulac;
- Bosansku ulicu nastojat ćemo, u saradnji sa OV, strukom i građanima, što prije pretvoriti u pješačku zonu sa svim sadržajima koji su potrebni za jedno turističko-trgovinsko središte modernog grada;
- Izgraditi ćemo most kod Mješovite srednje tehničke škole „Travnik“ u cilju rasterećenja saobraćaja u tom dijelu grada;
- U saradnji sa Direkcijom za magistralne ceste FBiH izgraditi ćemo moderne kružne tokove kod Žitarnice (ulaz u grad **sa istočne strane**), kod **Šehidskog mezarja** i **autobuske stanice** te **na Kalibunaru (ulaz u grad sa zapadne strane**);
- **Uredit ćemo administrativne centre u Han Biloj i Mehuriću na način da odaju utisak malih čaršija, što podrazumijeva i izradu zaobilaznica;**
- Izgraditi ćemo trotoare za pješake i učenike gdje je to neophodno zarad njihove zaštite i sigurnosti;
- **Izgraditi ćemo dječija igrališta u svim mjesnim zajednicama gdje za to postoje uvjeti;**
- U saradnji s Vladom Srednjobosanskog kantona nastojat ćemo inicirati **obnovu škola**, posebno one **na rubnim dijelovima** općine;
- Završiti ćemo projekat **digitalizacije parkirnog prostora** u Travniku podržanog aplikacijom za davanje informacija o slobodnim parkirnim mjestima;
- Nastavit ćemo **postavljanje videonadzora** u cijelom gradu kako bi se sigurnost građana, posebno u saobraćaju, podigla na viši nivo;

- Izgraditi i staviti u funkciju obdanište u Turbetui Han Biloj radi stvaranja boljih uslova za boravak djece i povećanje smještajnih kapaciteta;
 - Izraditi projekat izgradnje kanalizacije u svim naseljima, te fazno rješavati ovaj gorući problem gdje postoji potreba i interes mještana;
 - **Radit ćemo na izgradnji kolektora na cijelom području Travnika kao i izgradnji prečištača otpadnih voda;**
 - Uredit ćemo reprezentativne zelene površine, te osigurati adekvatno održavanje svih saobraćajnica i zelenih površina uz njih;
 - **Izvršit ćemo utopljanje što većeg broja zgrada postavljanjem novih fasada, stolarije i izolacija. Za ovo postoje znatni domaći i međunarodni fondovi koje naša općina nedovoljno koristi;**
 - Tražit ćemo rješenja da **zamijenimo kancerogene azbestne krovove** na mnogim zgradama u našem gradu koji su potencijalna opasnost po zdravlje građana;
 - **Radit ćemo na uspostavi sistema snadbijevanja zemnim plinom** na cijelom području Travnika kako bi se građanima osigurao još jedan energent, a time poboljšao kvalitet zraka u Travniku;
 - Omogućit ćemo građanima **ekonomski prihvatljive cijene** za uslugu odvoza otpada, uključujući i vrijeme prikupljanja i odvoženja otpada;
 - Radit ćemo na uspostavljanju evropskih standarda u sferi upravljanja otpadom;
 - Snažne i prodorne **kampanje usmjerene na podizanje ekološke svijesti i kulture življenja** bit će prisutne u svim segmentima društvenih djelatnosti;
 - **JP „Bašbunar“ i JKP „Trebišnjicu“** dovesti na nivo **samodrživih i modernih** komunalnih preduzeća.
- **OBRAZOVANJE, KULTURA, SPORT, NEVLADIN SEKTOR I VJERSKE ZAJEDNICE**

Obrazovanje i nauka u nadležnosti su kantonalnog nivoa vlasti, osim kada je u pitanju finansiranje predškolskog odgoja i obrazovanja koje je u nadležnosti Općine. Naravno, to ne znači da jedinice lokalne samouprave nemaju pravo stvarati bolje uvjete u školama, jer su učenici i studenti građani općine Travnika. Istovremeno, studenti koji pohađaju privatne fakultete na području općine, također su, najčešće, naši građani, pa je vrlo važno napraviti simbiozu između mladih visokoobrazovanih kadrova i razvoja općine.

Naš cilj je, dakle, moderan obrazovni sistem koji je usmjeren na zadovoljavanje potreba tržišta kako bi se izbjeglo školovanje mladih ljudi za biroa rada ili odlazak u inostranstvo. U oblasti obrazovanja:

- Temeljni zadatak u mandatnom periodu bit će rješavanje **objekta Srednjoškolskog centra** na bazi finansiranja sa nivoa općine, SBK i FBiH, ali i kroz traženje donacija ili vezivanjem za neki drugi veliki projekat;
- Nastavit ćemo podržavati rad **JU Obdanište Travnika**;
- Razvijat ćemo **partnerski odnos sa Srednjobosanskim kantonom i realizirati zajednička ulaganja u obnovu i modernizaciju škola, te izgradnju sportskih igrališta i sportskih sala po mjesnim zajednicama**;
- Osigurat ćemo jaču finansijsku podršku za poboljšanje uslova rada svih ustanova predškolskog odgoja i obrazovanja te pokrenuti aktivnosti na **izgradnji vrtića u Turbetu i Han Biloj**;
- Radit ćemo na što većoj podršci i **motivirajućoj raspodjeli đakačkih i studentskih stipendija**;
- Obezbijedit ćemo sredstva za **participaciju troškova boravka u predškolskim ustanovama za djecu čiji su roditelji slabijeg imovinskog stanja, te za porodice sa velikim brojem djece**;
- **Obrazovanje uskladiti sa potrebama privrede**;
- Podržati posebne obrazovne projekte (**rad sa učenicima sa posebnim potrebama**);
- Obezbijediti značajnija sredstva za **participaciju troškova svakodnevnog prijevoza učenika**, a učenicima osnovne škole koji su u **teškoj socijalnoj situaciji** osigurati novac za školsku užinu;
- Pružati podršku **vanškolskim aktivnostima** te kontinuirano provoditi kampanje o značaju različitih sekcija za pravilan i društveno odgovoran odgoj omladine;
- Podići organiziranje školskih takmičenja na različitim nivoima i voditi **posebnu brigu o nadarenim i izvrsnim učenicima** kroz različite oblike stipendiranja, stimulacije i sl.

Stanje kulture i kulturnih institucija nanašoj općini potrebno je podići na još viši nivo i time doprinijeti, ne samo obogaćivanju kulturnog života naših građana nego i stvaranju kulturnih sadržaja koji će turističku ponudu u funkciji razvoja učiniti raznovrsnijom. U tom kontekstu preduzimat ćemo sljedeće mjere i aktivnosti:

- Osigurat ćemo **značajniju podršku za institucije kulture čiji je osnivač Općina** (Zavičajni muzej, Gradska biblioteka, Centar za kulturu, Hrvatski kulturni centar). Povećat ćemo transfer za kulturu posebno za finansiranje projekata i institucija iz domena kulture od posebnog značaja;
- Odredit ćemo liste **festivala i manifestacija od posebnog značaja za općinu Travnika**;

- **Dane općine Travnik** ćemo brendirati i podići na regionalni, au određenim segmentima i internacionalni nivo;
- Napraviti ćemo **plan umjetničkog osvježenja** gradskih ulica, trgova i parkova, posebno skulpturama i drugim kreativnim umjetničkim instalacijama;
- Kroz realizaciju različitih projekata u vidu kapitalnih investicija javno-privatnog partnerstva tražiti rješenja za izgradnju **zatvorenog bazena i kino dvorane**;
- Jačat ćemo kapacitete **JU Centar za kulturu općine Travnik** kao ustanove koja će zajedno sa općinskim službama upravljati mnogim kulturnim događajima na prostoru općine;
- Podržat ćemo **JU Gradska biblioteka Travnik** u uspostavi rada pokretne biblioteke – gradskog bibliobusa;
- Radit ćemo na otvaranju „**American Cornera**“ u cilju promocije engleskog jezika i američke kulture;
- Pomoći ćemo izgradnju višenamjenskog **Doma za kulturu u Golešu**;
- **Kulturno-umjetnička društva** su posebno značajna za očuvanje identiteta naroda i građana općine Travnik i bit će osnažena u vršenju te funkcije dok njihov angažman treba pronaći svoje mjesto u **turističkoj ponudi općine u funkciji razvoja**;
- Kroz adekvatnu brigu o postojećem i stavljanju u funkciju **kulturno-historijskog naslijeđa** koje to nije, doprinijet ćemo **turističkoj ponudi općine u funkciji razvoja**.

Sport i tjelesna aktivnost imaju veliku ulogu u svakodnevnom životu, te predstavljaju faktore jačanja zdravlja ljudi, element za odmor i rekreaciju, te sredstvo za poboljšanje radne i odbrambene sposobnosti građana i ekonomskog razvoja društva. Neophodno je da damo odgovarajući tretman sportu (organizaciji i finansiranju sporta, sportistima, sportskim radnicima i dr.) i fizičkoj aktivnosti, tj. da gradimo kvalitetniji odnos prema sportu. Travnik je oduvijek bio grad sporta i mladih. Bogata sportska historija i vrhunski sportski rezultati travničkih sportista i sportskih klubova poseban su ponos Travničana. Današnja slika „sportskog Travnika“ nije zadovoljavajuća i potrebno je neprekidno tražiti kvalitetnija rješenja kako bi sport na nivou općine dobio mjesto koje zaslužuje.

Zbog toga ćemo aktivno podržavati razvoj sporta, prevashodno zbog razvoja djece i omladine, očuvanja zdravlja i osmišljavanja slobodnog vremena građana, ali i promocije naše općine i države jer su sportisti njihovi najbolji ambasadori. U narednom periodu posebnu pažnju ćemo usmjeriti na sljedeće:

- Pripremiti rješenja koja će projekat **SRC Pirota učiniti samoodrživim**;
- Nastojat ćemo značajnije **povećati izdvajanja** za ostale sportske kolektive, individualne i vrhunske sportiste;
- Promovirati adekvatnu politiku i pružiti **podršku sportskim kolektivima**, te obezbijediti uslove za odvijanje takmičenja;
- **Sufinansirat ćemo stručni (trenerski) rad u klubovima i raditi na omasovljavanju sporta** i stručnom vođenju sportskih aktivnosti mladih, što je temelj razvoja vrhunskog sporta u budućnosti. Ovaj model bi trebao omogućiti da talentirana djeca koja treniraju u najboljim klubovima ne plaćaju članarinu;
- Podržavat ćemo nastupe uspješnih sportista na međunarodnim takmičenjima;
- Podržavat ćemo značajne sportske manifestacije;
- Radit ćemo na izgradnji sportske infrastrukture kroz sanaciju i adaptaciju postojećih i izgradnju novih sportskih objekata, dječijih igrališta, terena za male sportove, sportske dvorane, te gradskog stadiona gdje prioritet imaju nogometni tereni u Han Biloj i Turbetu;
- Organizirat ćemo sportska i kulturna društva u ruralnim područjima.

Kada je u pitanju nevladin sektor:

- Podržavat ćemo **nevladine organizacije u svim oblastima** jer je **civilno društvo temelj građanske participacije i osnovni korektiv vlasti**;
- Unaprijedit ćemo **partnerske odnose** između lokalne vlasti i civilnog društva kroz različite vidove koordinacije i dogovaranja;
- Pružit ćemo **finansijsku podršku** programima nevladinog sektora, posebno humanitarnih organizacija;
- Obezbijediti **prostorne uslove za rad udruženja** koja imaju neuslovne prostorije ili ih nemaju nikako.

U vjeri vidimo moralnu snagu za razvoj pojedinca i društva. Zbog toga u općinskom budžetu vjerskim zajednicama treba zadržati i, po mogućnosti, povećati nivo sredstava, te pružiti svaki drugi vid potrebne podrške. Pored toga:

- Podržavat ćemo rad **vjerskih zajednica** i njihove aktivnosti nastojati ugraditi u oblast **vjerskog turizma, a sve u funkciji razvoja općine**.

• BORAČKO-INVALIDSKA I SOCIJALNA ZAŠTITA

Iako nadležnost za pružanje pomoći boračkim populacijama imaju ministarstva za boračka pitanja FBiH i kantona, Općina Travnik će zbog svog posebnog respekta prema njihovom doprinosu nastojati da iz svog budžeta pomogne ovoj populaciji i obezbijedi uslove za rad i funkcioniranje boračkih organizacija i udruženja.

U oblasti boračko-invalidske zaštite uradit ćemo sljedeće:

- Izvršit ćemo analizu trenutnog stanja u oblasti boračko-invalidske zaštite kako bi na osnovu analize stanja bolje prepoznali prostor za unapređenje ove značajne i socijalno osjetljive oblasti;
- Osiguravat ćemo kontinuiranu podršku, razvoj i realizaciju **projekata pomoći boračkim populacijama**, posebno u segmentu implementacije federalnog Zakona o pravima borcima;
- Nastavit ćemo osiguravati svaku vrstu **finansijske podrške** udruženjima boračkih populacija;
- Iznalaziti ćemo rješenja za pomoć boračkoj populaciji u **rješavanju stambenih i drugih problema**;
- Dosljedno i trajno čuvanje **tekovine odbrambeno-oslobodilačke i antifašističke borbe** Armije RBiH i tekovina NOR-a (1941-1945.). Značajne datume dostojanstveno obilježavati sa posebnim angažmanom mladih generacija;
- Iniciranje i pomaganje **izrade monografija** iz perioda odbrambeno-oslobodilačkog rata 1992-1995.

U oblasti socijalne zaštite poduzet ćemo sljedeće aktivnosti:

- Poboľjšati efikasnost rada **JU Centar za socijalni rad**;
- **Zaštita i podrška proširenju porodice (novčana pomoć porodiljama, te jednokratna pomoć za opremu beba)**;
- Urediti sistem socijalne zaštite i **nastaviti pružati podršku socijalno ugroženim kategorijama stanovništva općine (izraditi Program mjera za pomoć najugroženijim kategorijama stanovništva)**;
- Briga o **starim i iznemoglim osobama i penzionerima**;
- Osigurati sredstva, gdje je to moguće, za **subvencije komunalnih usluga za socijalno ugrožena lica**;
- Osnaživat ćemo razvoj **nevladinog sektora** za djelovanje u segmentu socijalne zaštite;
- Radno sposobna, socijalno ugrožena lica podržati poticajima za samozapošljavanje u poljoprivredi ili obrtu;
- Unapređivat ćemo međusektorsku saradnju, infrastrukturu i kompetencije pružalaca usluga socijalne zaštite;
- Osiguravat ćemo **finansijsku podršku humanitarnim organizacijama**;
- Osiguravat ćemo podršku ustanovama koje brinu o **djeci i odraslima s posebnim potrebama, žrtvama nasilja u porodici i sl.**;
- Obezbjedit ćemo sredstva **povratnicimaza podršku obnove i izgradnje**;
- Imajući u vidu lošu socijalnu sliku bh. društva uopće, u saradnji sa akademskom zajednicom provodit ćemo **društvena istraživanja** na području općine Travnik s ciljem uočavanja negativnih trendova i traženja **naučno zasnovanih rješenja iz pojedinih oblasti**;
- Tražit ćemo rješenja za **sufinansiranje vanttjelesne oplodnje** s ciljem poboljšanja optimalnih uvjeta za podizanje nataliteta u društvu.

• ZDRAVSTVO

S ciljem popravljavanja stanja u zdravstvu i podizanja kvaliteta zdravstvenih usluga na viši nivo, potrebno je poduzeti sljedeće aktivnosti:

- Jačat ćemo kapacitete **JU Dom zdravlja Travnik**;
- Raditi na samoodrživosti **JU Apoteka Travnik**;
- Osnaživat ćemo potencijal **preventivne medicine**;
- Jačat ćemo **informatizaciju i digitalizaciju** sistema zdravstvene zaštite;
- Unapređivat ćemo **djelovanje u kriznim javno-zdravstvenim situacijama**;
- Nastavit ćemo pružati svaku vrstu pomoći u **borbi protiv pandemije COVID-19** u okviru nadležnosti općine Travnik;
- Nastavit ćemo učestvovati u opremanju i drugim vrstama pomoći **JU Dom zdravlja Travnik**;
- Osigurati daljnju implementaciju i unapređenje projekta porodične medicine s ciljem približavanja pružanja zdravstvenih usluga svim građanima na području općine, posebno kroz otvaranje dodatnih ambulanti porodične medicine u Bijelom Bučju i Golešu;
- Unaprijediti epidemiološko stanje kroz provođenje mjera zaštite stanovništva od zaraznih bolesti, a naročito u borbi protiv zaraze COVID-19 (redovna dezinfekcija, deratizacija, edukacija stanovništva, kupovina

vakcina koje nisu u obaveznom zdravstvenom osiguranju, a potrebne su za zaštitu ugroženih kategorija stanovništva, za zaštitu od zaraznih bolesti i sufinansiranje rada Službe za higijenu i epidemiologiju pri Domu zdravlja);

- Provodit ćemo **posebne programe preventivno-promotivnog rada** s ciljem podizanja svijesti građana o zdravim stilovima života kroz posebne edukativne programe, u saradnji sa lokalnim medijima, odgojno-obrazovnim ustanovama i nevladinim sektorom, a finansirano iz budžeta grada i fondova Evropske unije;
- Općina će biti partner privrednim subjektima kod unapređenja mjera **specifične zdravstvene zaštite radnika** koje mora obezbijediti poslodavac, s ciljem stvaranja uslova za zaštitu zdravlja zaposlenika na radnom mjestu i podsticanje zdravstveno odgovornog ponašanja, praćenje uslova rada i bezbjednosti u radu;
- **Započet ćemo programe sistemskog skrininga za rano otkrivanje najčešćih malignih bolesti;**
- Kontinuirano provoditi **borbu protiv svih oblika ovisnosti;**
- **Mladi i zdravlje, reproduktivno zdravlje, planiranje porodice i razvoj su prioritete politike javnog zdravlja;**
- Edukacija stanovništva (osigurati uvjete i angažman medija za njeno kontinuirano sprovođenje);
- U saradnji sa sanitarnom inspekcijom SBK nastojat ćemo osigurati **stalne kontrole zdravstvene ispravnosti hrane** u vrtićima, školama, tržnicama i na drugim mjestima javnog prometa i potrošnje hrane;
- Osigurati veterinarsku zaštitu na nivou općine putem javnih i privatnih veterinarskih organizacija, sa ciljem zaštite i prevencije od bolesti koje su zajedničke ljudima i životinjama i koje uzrokuju velike ekonomske štete u stočarstvu.

• MLADI

Mladi koji zbog dominantne atmosfere besperspektivnosti, koja je kreirana iz objektivnih, ali i vještačkih i nedobronamjernih razloga, sve više napuštaju državu i općinu Travnik. Ukoliko se ovaj trend hitno ne zaustavi i preokrene u pozitivnom smjeru ova država kao i naša općina nikome neće ni trebati.

Zbog toga je izuzetno važno da lokalna politika prema mladima, kroz sistemski uređen odnos Općine prema ovoj populaciji, mora biti podignuta na mnogo viši nivo. Uspostavljeno Vijeće za mlade pri OV Travnik te službenik za mlade u općinskoj administraciji snažan su, ali nedovoljan organizacijski iskorak ka rješavanju ovog složenog društvenog problema.

Cijeneći činjenicu da su mladi pokretačka snaga, motor razvoja i uvjet opstanka svakog društva:

- Implementirat ćemo **evropsku praksu** na osnovu Evropske povelje o učešću mladih na lokalnom i regionalnom nivou, u cilju povećanja učešća mladih u strukturama vlasti i na mjestima gdje se odlučuje o njihovoj budućnosti;
- Kreirat ćemo povoljne **kreditno-garantne fondove za razvoj omladinskog poduzetništva;**
- Podržavat ćemo **obrazovanje i stipendiranje mladih, posebno u domenu informacijsko-komunikacijskih tehnologija, deficitarnih i potrebnih zanimanja;**
- Realizirat ćemo **programe stimulativnog zapošljavanja pripravnika/volontera;**
- Snažno ćemo podržavati aktivnosti **Centra za edukaciju mladih** koji može služiti kao izvršni dio mnoštva aktivnosti, koje se odnose na populaciju mladih kao osnove razvoja općine Travnik;
- Posebno osnažiti **programe edukacije za mlade poduzetnike** te programe poticaja samozapošljavanja mladih;
- **Zajedno s mladima** organizirati sportska takmičenja, kulturno-zabavne programe, koncerte za mlade i sponzorirati njihove aktivnosti (izložbe, revije, omladinska poduzetništva i sl.);
- **Zajedno s mladima** kreirat ćemo kampanje koje se fokusiraju na promociju istinskog sistema društvenih vrijednosti sa ciljem promjene dominantne percepcije društvenih uzora (npr. ples na Trgu i sl.);
- Davat ćemo prednost mladim ljudima kroz **dodatne bodove pri apliciranju** na javne pozive/grantove usmjerene ka **ruralnim sredinama** s ciljem zadržavanja mladih ljudi u ruralnim sredinama;
- Kreirat ćemo **posebne programe podrške mladima sa invaliditetom i posebnim potrebama;**
- Razvijat ćemo programe podrške mladima sa **invaliditetom i posebnim potrebama;**
- Podržavat ćemo programe **vršnjačke pomoći** u lokalnoj zajednici i uključivanja mladih u prevenciju i korekciju **socijalno neprihvatljivih ponašanja;**
- Podržavat ćemo rad postojećih i uspostavitinova **savjetovaništa za mlade** – o profesionalnoj orijentaciji, mentalnom zdravlju, reproduktivnom zdravlju, suzbijanju ovisnosti i sl.;
- Unaprijedit ćemo **partnerske odnose** između lokalne vlasti i civilnog društva, posebno ćemo **podržavati rad omladinskih nevladinih organizacija;**
- Finansijski podržati **projekte udruženja koja okupljaju mlade**, te obezbijediti sredstva za kulturno-zabavne programe mladih.

• TURIZAM I REKREACIJA

Općina Travniki ima izvanrednu komparativnu prednost za razvoj turizma kao najdinamičnije privredne grane koja, direktno ili indirektno, angažira oko 65 drugih privrednih grana i aktivnosti.

Za primjer, moguće je spomenuti uslužne djelatnosti usko povezane uz turizam koje uključuju: prevoz (prevoz, taxi), smještaj (hoteli, kampovi, apartmani, turistička naselja), zabavna i tematska mjesta (zabavni parkovi, trgovački centri, koncerti, pozorišta, muzeji, parkovi prirode). Uz sve ovo prisutna je i velika industrija stvari koje kupuju turisti (suveniri, odjeća, pokloni, ali i osnovne životne potrepštine).

Sa gradom Travnikom kao muzejom na otvorenom, mnoštvom kulturno-historijskih spomenika u njegovoj okolici, Vlašićem kao izvanrednom turističkom destinacijom zimskog i ljetnog turizma te kapacitetima organske poljoprivredne i stočarske proizvodnje, općina pozicionira turizam kao osnovnu privrednu granu razvoja općine Travniki.

Pored Vlašića i njegovih kapaciteta, umjesto trenutnog statusa prolazne turističke destinacije kakva je uglavnom danas, općinu Travniki treba urediti da bude nezaobilazna višednevna destinacija na turističkoj mapi BiH i regiona.

No, za takav iskorak potreban je sveobuhvatan strategijski pristup koji je, u najvećoj mjeri, predviđen postojećom Strategijom razvoja turizma općine Travniki 2018-2022. Istovremeno, ova Strategija mora biti redovno analizirana i revidirana ukoliko rast i razvoj, kao rezultat njene implementacije, budu zahtijevali. Ova Strategija se odnosi na kreiranje normativno-pravnog okvira (donošenje svih nedostajućih i dopuna postojećih zakona i podzakonskih akata), stvaranje organizacijskog okvira (formiranje Turističke zajednice općine Travniki i drugih potrebnih organizacijskih rješenja), usklađivanje obrazovnog sistema sa potrebama turizma (ojačavanje postojećih, otvaranje novih smjerova i studijskih programa koji podržavaju turističku djelatnost), ali što je najvažnije, kreiranje adekvatne infrastrukture koja će, zajedno sa promjenom mentalnog sklopa građana općine, biti osnovni preduvjet za razvoj ove važne privredne grane koja omogućava snažan ekonomski rast.

U tom kontekstu, naše glavne aktivnosti u poboljšanju turističko-rekreativne ponude općine Travniki bit će usmjerene na sljedeće:

- Nastaviti ćemo **snažnijom realizacijom postojeće Strategije razvoja turizma** općine Travniki i izraditi **detaljan akcijski plan implementacije**, a na temelju kulturnog, historijskog, sportskog i prirodnog potencijala koji posjeduje općina Travniki;
- Najsnažniji iskorak napraviti ćemo u stvaranju adekvatne turističke infrastrukture koja, između ostalog, obuhvata:
 - Legalizaciju bespravno napravljenih objekata na platou Vlašića u cilju reguliranja urbanističko-građevinskih dozvola te upotrebnih dozvola koje će biti uvezane u sistem ponude preko Turističke zajednice općine Travniki. Prikupljena novčana sredstva bit će reinvestirana u infrastrukturu,
 - Zatvorenu Bosansku ulicu pretvoriti u turističku, pješačko-poslovnu zonu,
 - Uklanjanje pasa sa ulica grada;
 - Rješavanje parking prostora i stajališta za turističke autobuse,
 - Uspostavljanje obavezne akreditirane vodičke službe,
 - Automatizaciju upravljanja parking prostorom na prostoru grada,
 - Izmjještanje parking prostora na rubove grada, osim potreba stanara,
 - Postavljanje dovoljnog broja korpi za otpatke, posebno u turističkoj zoni,
 - Osiguranje redovnog pražnjenja korpi, a odvođenje otpada uskladiti sa turističkim aktivnostima,
 - Osiguranje redovnog pranja ulica,
 - Realiziranje snažnih kampanja za podizanje ekološke svijesti građana u skladu sa principima kulture življenja,
 - Stavljanjem u funkciju komunalnih redara osigurati poštivanje Zakona o javnom redu i normativnih akata vezanih za turističku djelatnost,
 - Određivanje upravitelja Turističkog kompleksa „Vlašić“,
 - Kreiranje Turističkog centra „Babanovac“ – reguliranje prostora i kontrola ulaska automobila,
 - Kreiranje organiziranih i kontroliranih prostora za jednodnevne izlete izvan centra „Babanovac“ i turističkih naselja,
 - Naplatu ekološke takse ili vinjeta za autobuse, kamione ili veće zagađivače,
 - Uređivanje **standardiziranih malih pijaca** uz put prema Babanovcu (Mudrike i sl.),
 - **Otvoravanje istočnih padina Vlašića** za turističku djelatnost kroz cestovno povezivanje sa zapadnim dijelom platoa.

- Davat ćemo značajniju podršku **udruženjima planinara, lovaca, ribolovaca te izviđačima** i drugim društveno korisnim kategorijama i projektima čija je uloga nezamjenjiva u očuvanju prirodnih potencijala općine Travnik;
- Urediti, označiti i mapirati planinarske staze na području općine Travnik uz korištenje aplikacije BHMACH koja pokazuje prisutnost i udaljenost eventualnih minskih polja uz istovremeno ubrzavanje aktivnosti na proglašenju općine Travnik prostorom bez mina.
- **SIGURNOST**

Sigurnost i razvoj su dva neodvojiva dijela organizacije društvenog života i kreiranja uvjeta za odvijanje produktivne ekonomske djelatnosti. U savremenom smislu sigurnost se ne odnosi isključivo na odbranu od vanjskog neprijatelja niti aktivnosti koje provode organi za provođenje zakona (policija i sl.), već obuhvata sve oblasti društvenog života kao preduvjet za bilo kakav razvoj. U skladu s tim, pored vanjske i unutarnje sigurnosti, postoje i kategorije pravne, ekonomske, ekološke, društvene, socijalne, obrazovne, ITC, prehrambene, energetske, zdravstvene i drugih vrsta sigurnosti. Samo sveobuhvatan pristup obezbjeđenja sigurnosti građana općine Travnik može omogućiti adekvatan rast i razvoj u ekonomskom smislu.

Najbolja potvrda (ne)funkcionalnosti sistema sigurnosti u BiH pokazale su situacije i reakcije organa uprave i građana na katastrofalne poplave 2014. godine, migrantsku krizu te pandemiju COVID-19.

Zbog toga ćemo u narednom mandatnom periodu pored već pomenutih mjera, koje se odnose na pojedine funkcije sigurnosti (obrazovna, zdravstvena i sl.), svoje aktivnosti usmjeriti na:

- Unapređivanje **upravljanja krizama**;
- Osiguranje **zaštite i funkcioniranja kritične infrastrukture**;
- Poboljšanje **funkcioniranja sistema zaštite i spašavanja** od prirodnih i drugih nesreća;
- Nastavak **uspostave videonadzora** na prostoru grada i ključnim raskrsnicama koje vode u pojedine regije općine;
- Insistiranje na **snažnijem angažmanu MUP-a Travnik** na podršci implementiranja promjena koje će se desiti prilikom realizacije Strategije razvoja turizma;
- Promovirati **toleranciju, nenasilje i rodnu ravnopravnost** u porodici i društvu, i razvijati programe **socijalne uključenosti**;
- Osigurati još kvalitetniju **zaštitu izvorišta pitke vode**;
- Uspostaviti dobrovoljna vatrogasna društva u Vitovlju i Mehuriću, a sva vatrogasna društva na prostoru općine uvezati u jedinstven sistem zaštite i spašavanja (ZiS);
- Pripremiti poseban plan aktiviranja i stavljanja u funkciju povjerenika CZ-a kako bi bili sposobni odgovoriti na zakonske obaveze iz oblasti ZiS-a;
- Uspostaviti jedinice opće namjene CZ-a i uvezati ih sa specijaliziranim jedinicama CZ-a kako bi se kreirale snage za izvršenje zadataka u slučajevima proglašenja stanja elementarne nesreće ili drugim kriznim situacijama;
- U saradnji sa saobraćajnom policijom MUP-a Travnik osigurati **poštivanje Zakona o saobraćaju**, posebno u segmentu **nepropisnog parkiranja**, aktiviranje komunalnih redara opremljenih adekvatnom opremom (blokatorima točkova i sl.), čime bi se punio budžet, a građani primorali na poštivanje zakonske regulative iz ove oblasti;
- Realiziranje širokog spektra aktivnosti iz oblasti ekološke sigurnosti kao što su:
 - Uvođenje **sistema integralnog upravljanja komunalnim otpadom** sa posebnim akcentom na selekciju otpada u domaćinstvima, postavljanje kontejnera za pojedine vrste otpada, vremenski raspored prikupljanja otpada te prodaju selektiranog otpada za reciklažu, a sve u cilju smanjenja troškova plaćanja korištenja regionalne deponije „Moščanica“ te maksimalnog održavanja čistog okoliša,
 - U saradnji sa višim nivoima vlasti rješavati probleme **saniranja postojećih „divljih“ deponija** te preduzimati zakonom predviđene mjere za sprečavanje njihovog nastajanja,
 - Vršiti neprekidnu brigu o zelenim površinama, a u okviru PD-a „Vlašić“ razmotriti **vlastitu proizvodnju cvijeća** kako bi grad bio uvijek umiven cvijećem,
 - Inicirati izgradnju „**cvijetnog sata**“ kao turističke atrakcije,
 - Provoditi snažne kampanje **promocije biciklizma** kao aktivnosti korisne za ljudsko zdravlje i očuvanje okoliša,
 - Kontinuirano organizirati **volonterske akcije čišćenja** grada i drugih dijelova općine, posebno riječnih obala,
 - Na rijeci Lašvi postaviti **mreže za hvatanje**, a na kritičnim dionicama postaviti videonadzor kako bi se spriječilo njeno neprekidno onečišćavanje,

- Inicirati formiranje „**ekološkog parka**“ u kojem bi se vršila edukacija i podizanje svijesti o značaju očuvanja okoliša,
 - Aplicirati na projekte koji imaju za cilj poboljšanje **energetske efikasnosti** kao što su utopljanje stambenih objekata, škola, vrtića i sl.,
 - Osiguravati svaku vrstu podrške iz općinske nadležnosti **korištenju alternativnih izvora energije** (solarna, vjetroenergija i sl.),
 - Pripremiti **medijsku kampanju za promociju kulture življenja** pod nazivom „**Nije teško biti fin**“ koju će snimiti Amatersko pozorište Travnik.
- **PROJEKTI RAZVOJA PO REGIJAMA I MJESNIM ZAJEDNICAMA**

GRADSKA REGIJA

- Rekonstrukcija Donje čaršije;
- Izgradnja ceste iza Hotela „Lipa“;
- Spajanje Poslovne zone „Borac“ sa M5 iz BP „ABA“;
- Izgradnja tunela Đerdan (Čarine garaže) – Namještaj Terzić (Palin potok) i spajanje grada sa Poslovnom zonom „Dolac“ uz direktan izlaz na buduću, izmještenu magistralnu cestu;
- Izmještanje magistralne ceste iz centra grada uz izgradnju priključka na buduću brzu cestu čija je trasa planirana obroncima Vilenice.

TURBETSKA REGIJA

- Rekonstrukcija i asfaltiranje puta Turbe – Karaula;
- Proširenje Poslovne zone „Turbe“ prema Karauli;
- Rekonstrukcija i osposobljavanje Sportskog centra „Turbe“ za kvalitetnije sportske i kulturne aktivnosti;
- Unapređenje uvjeta i modernizacija stadiona NK Vlašić u saradnji sa zainteresiranim partnerima.

BILJANSKA REGIJA

- Završiti izgradnju puta Dub – Vlašićki plato;
- Izvršiti rekonstrukciju stadiona FK Rudnik;
- U saradnji sa Direkcijom za puteve SBK izvršiti rekonstrukciju i asfaltiranje puta Han Bila – Mehurić – Gluha Bukovica;
- U saradnji sa Direkcijom za puteve SBK izvršiti rekonstrukciju i asfaltiranje puta Maline – Kanare;
- U saradnji sa Direkcijom za puteve SBK izvršiti rekonstrukciju i asfaltiranje puta Han Bila – Zenica via Ovnak.

BIJELO BUČJE - PULAC

- Rekonstrukcija i asfaltiranje ceste M5 – Bijelo Bučje – Pulac;
- *Rekonstrukcija osnovne škole i igrališta;*
- *Rješavanje pitanja vodosnabdijevanja;*
- *Izgradnja javne rasvjete u naseljima gdje je preskočeno;*
- *Razmotriti mogućnost otvaranja ambulante.*

BOJNA

- *Izgradnja podzide na kritičnom dijelu puta i rekonstrukcija ulica u naselju Bojna.*

CENTAR

- Urbanističko uređenje dijela između zgrade Kula V i Pekare „Kalibunar“;
- Izgradnja omladinskog igrališta u ulici Poturmahala;
- *Izrada studije uređenja prostora u Ulici Šehida (igralište i parking);*
- *Rekonstrukcija ulica Čabruša, Hadži Ali-bega Hasanpašića, Lukačka, Gimnazijska, te ulice Školska, Luke i Stadion.*

ČUKLE

- Izgradnja kanalizacione mreže;
- *Asfaltiranje puta na dionici Čukle prema područnoj školi;*
- *Rješavanje pitanja vodosnabdijevanja;*
- *Izgradnja dječijeg igrališta.*

DOLAC NA LAŠVI

- Uređenje prilaznih ulica u Novom naselju Dolac;
- *Završiti projekat odvodnje oborinskih voda.*

DUB

- Rasvjeta u naselju Dub;
- Asfaltiranje puta u naselju Dub.

GLUHA BUKOVICA

- Asfaltiranje puteva u naselju Gluha Bukovica (prema haremu Džamije);
- *Uređenje makadamskih puteva prema Meokrnju i sjevernim obroncima planine Vlašić.*

GOLEŠ

- Asfaltiranje puta škola Goleš – selo Goleš;
- *Pomoći izgradnju Doma kulture sa sportskim igralištem;*
- *Dovršiti projekat osvijetljavanja u Donjem Golešu;*
- *Pomoći rekonstrukciju niskonaponske mreže.*

GORNJI DOLAC

- Nastavak proširenja ceste kroz Vakuf;
- Rekonstrukcija puta od Malte i kroz naselje Gornji Dolac;
- Rekonstrukcija puteva u naselju Guvna.

GUČA GORA

- Sanacija/asfaltiranje puta u naselju Krpeljići;
- Asfaltiranje puta u naselju Radojčići (na dionici od stanice prema Mejtefu);
- Asfaltiranje puta na dionici Guča Gora – Volići – Krpeljići.

HAN BILA

- Rasvjeta u naselju Han Bila (prema naselju Pode);
- Rasvjeta u naselju Han Bila (pored stadiona FK Rudar);
- Vodovod Gorčevica (izgradnja nove cijevi prema naselju han Bila);
- Uređenje/rekonstrukcija makadamskog puta u naselju Han Bila;
- Nadogradnja javne rasvjete u naselju Pode;
- Vodovod Drinovnik (sanacija primarnog voda preko rijeke Bile);
- Asfaltiranje puta na dionici od stanice Lager prema naseljima Orašac – Vranić;
- Sanacija/asfaltiranje puta u naselju Pode na dionici od stanice prema centru naselja Pode);
- Uređenje/rekonstrukcija makadamskog puta prema Šljivicama u naselju Kljaci;
- *Izrada projekta formiranja „male kasabe“ sa trgom i pješačkom zonom;*
- *Asfaltiranje lokalnog puta Stadion - Dom u Podama;*
- *Nastavak izgradnje kanalizacije u Podama.*

ILOVAČA

- Završiti postavljanje rasvjete;
- *Rekonstruirati dio vodovoda na Šarića brdu i sanirati put od Pravoslavne crkve;*
- *Završiti kanalizaciju kroz Baščeluke.*

KALIBUNAR

- Završetak ceste Derviš ef. Korkuta;
- Postavljanje rasvjete Kupilo - Haus;
- *Započeti rekonstrukciju ulice Muhameda Kulenovića;*
- *Postavljanje rasvjete u ulici Kacijan;*
- *Rješavanje problema oborinskih voda na prilazu lamelama I, II i III.*

KARAULA

- Postavljanje rasvjete Kajička – Leke te kuća Amira Pajića – škola Gradina;
- Rekonstrukcija puta za Šečiće (lokalni put za donju mahalalu - od kuće Ramiza Mameledžije do kuće Džemila Mameledžije);
- Postavljanje rasvjete u Krčevinama (kuća Ismet Đogić Mrkonje);
- Asfaltiranje 260 m puta prema Gotićima;
- Postavljanje rasvjete u Heldama, Begićima i Seferima;
- Rekonstrukcija puteva prema Hamamdžićima;
- *Završetak vodovoda.*

KRALJEVICE

- Postavljanje javne rasvjete i mjernih mjesta u u Kundićima, Pirićima i Vlahovićima.
- Postavljanje rasvjetnih tijela na postojeću javnu rasvjetu u Turićima;
- *Saniranje puteva u Kundićima, Turićima, Pirićima i Vlahovićima.*

MALINE

- Asfaltiranje puta u naselju Maline;
- Izgradnja kanalizacije (Prisike);
- Asfaltiranje puta na dionici Maline – Maljine.

MEHURIĆI

- Asfaltiranje puta u naselju Fazlići (prema Gasulhani);
- Javna rasvjeta u naselju Poljanice;
- Kanalizacija u naselju Mehurići;
- Izrada projektne dokumentacije za put Čelamov gaj – Lager;
- Asfaltiranje puta u naselju Mehurići (pristupni pt prema mezarju Mehurići);
- Sanacija/asfaltiranje puta u naselju Suhi Dol (od centra naselja do raskrsnice za Dub);
- Kanalizacija u naselju Jezerci;
- Kanalizacija u naselju Orahovo;
- *Izrada projekta formiranja „male kasabe“ sa trgovom i pješačkom zonom;*
- *Realizacija projekta zaobilaznice centra Mehurića sa izlazima na kružne tokove i rekonstruiranim mostovima;*
- *Postavljanje rasvjete i asfaltiranje puteva u Poljanicama;*
- *Nasipanje planinskog puta Orahovo – Ajanovići – Zagrađe;*
- *Dovršetak projekta izgradnje rezervoara s razvojnim kapacitetom (4 kaptaze).*

MOSOR

- Sanacija/uređenje potoka u naselju Mosor.

MUDRIKE

- Asfaltiranje puteva unutar MZ;
- *Rješavanje problema oborinskih voda prema cesti za Babanovac;*
- *Izgradnja natkrivenog autobusnog stajališta;*
- *Dovršetak projekta osvjetljavanja;*
- *Rješavanje kanalizacije u zaseocima;*
- *Izrada projekta Doma kulture u prostoru škole u Odžaku.*

NOVA BILA

- Rekonstrukcija ulica;
- Izgradnja trotoara uz M-5 u saradnji sa Direkcijom za magistralne ceste FBiH;
- Uređenje puteva u Gladniku;
- Izgradnja kanalizacije u Gladniku;
- Rekonstrukcija krova na ambulanti.

PAKLAREVO

- Izgradnja vodovoda prema Galici;
- Izgradnja autobuskih stajališta na M-5 u saradnji sa Direkcijom za magistralne ceste FBiH.

PIROTA

- Asfaltiranje 150 m puta prema Zlokićima;
- Izgradnja novog rezervoara za vodu za snabdijevanje Zlokića.

RUDNIK

- Kanalizacija u naselju Rudnik (ispod škole);
- Asfaltiranje puta u Brajićima;
- Asfaltiranje puta na Rudniku iza stare uprave Rudnika;
- Rekonstrukcija puteva;
- Nastavak izgradnje rasvjete u naselju Rudnik;
- Izgradnja vodovoda u Alihodžama;
- Rekonstrukcija puteva u Alihodžama, Karahodžama i Brajićima.

ŠIŠAVA

- Asfaltiranje puteva kroz selo;
- Probijanje puta od Bebi-lifta preko nekadašnje ski-staze „Ugar“ do EKO FIS-a;
- Rekonstrukcija ulica i puteva u naselju Babanovac;
- Nastavak izgradnje rasvjete u naselju Babanovac;
- Postavljanje dodatne turističke i saobraćajne signalizacije.

SLIMENA – POLJE

- Rekonstrukcija puta u Heldovima i Grahoviku;
- Postavljanje rasvjete u Slimenima;
- Izgradnja igrališta za omladinu na Meraji;
- Nastavak rekonstrukcije ulica;
- Nastavak izgradnje kanalizacije i odvodnje oborinskih voda;
- Nastavak rekonstrukcije puta Ciglana - granica sa općinom Novi Travnik.
- Izgradnja autobuskih stajališta na Ciglani i raskršću za Slimena.

STARI GRAD

- Završiti dio podzida i ulica;
- Sanacija i asfaltiranje ulica u Osoju;
- Rekonstrukcija ulice Varoš;
- Rekonstrukcija dijela oko zemljišta koje je kupila „Hifa“ (otvaranje Osoja, izgradnja kružnog toka, izgradnja podzemnog prolaza ispod magistralne ceste M-5 i uređenje parkinga uz novu zgradu Medrese i vile Taffi);
- Podržati projekat rekonstrukcije Hasanpašića kule;
- Riješiti prelazak preko mosta prema Osoju za kamione;
- Trajno rješavanje problema pritiska vode od Starog grada prema Zulićima;
- Sanacija mosta na Kanarama.

TURBE

- Rasvjeta u Kazićima i MZ Turbe;
- Asfaltiranje puta Bazen – Kazići;
- Asfaltiranje puta u i prema Šakićima;
- Asfaltiranje puta u i prema Varošluku;
- Rekonstrukcija ceste Centar (kružni tok kod Kiketa – Vlašička cesta, u saradnji sa Direkcijom za ceste SBK);
- Rekonstrukcija autobuske stanice;
- Pokretanje aktivnosti na izgradnji obdaništa;
- Pokretanje aktivnosti na izgradnji dječijeg igrališta;
- Pružanje pomoći na uspostavljanju sportskih terena;
- Izrada studije izvodljivosti za rekonstrukciju kompleksa bazena.

VIŠNJEVO

- Rasvjeta u naselju Višnjevo;
- Sanacija/asfaltiranje puta u naselju Višnjevo.

VITOVLJE

- Asfaltiranje puta Dedići – Prodolje;
- Izgradnja kanalizacije u naselju Bruneji - Sažičke ulice (novi dio)
- Nastavak asfaltiranja puteva u Brunejima, Sažičima, Dedićima;
- Nastavak radova i opremanje Vatrogasnog doma u Brunejima;

- *Uvođenje svih naselja u sistem vodosnabdijevanja u okviru vodovodnog sistema Vlačićkog platoa i odvoza komunalnog otpada od strane JKP Bašbunar (sporazum potpisan).*

ZAGRAĐE

- Sanacija/asfaltiranje puta na dionici od malog tunela prema naselju Skomorje;
- *Saniranje puta prema Zagrađu.*

Legenda:

Normalna slova – kapitalni projekti koji će biti realizirani u okviru budžeta za 2021. godinu.

Slova u italicu – projekti koji su kandidirani od lokalne samouprave za naredni period.

Slova u italicu i podvučena – kapitalni projekti predloženi za finansiranje iz zajedničkih sredstava.

TRAVNIČKI TIM ZA POBJEDE

Vizija i Izborna platforma koja je pred Vama predstavlja kompilaciju strateških ciljeva podržanih prioritetima, projektima i aktivnostima koji se mogu realizirati fazno, ali i jednovremeno.

No, za istinsku realizaciju potrebna je podrška svih građana općine Travnik koji će, živeći ovu viziju, dati svoj puni doprinos u njejoj realizaciji na način što će postati dio **POBJEDNIČKOG TIMA**.